

Lektsioonid: Ii 19:25–27; Jh 11:21–29, 32–45

Pihikõne: 1Kr 13:12

Jutlus: 2Kr 4:7–14

Laulud: 199 (1–3); 354 (1–5, 6); 278 (1–3); 201 (1–3)

See aare on meil aga saviastjates, et võrratult suur vägi oleks Jumala oma ja ei midagi meist. Meid ahistatakse igati, kuid me ei ole kitsikuses; me oleme nõutud, kuid mitte meeleheitel; meid kiusatakse taga, kuid me pole hüljatud; meid rõhutakse maha, kuid me ei hukku; me kanname alati oma ihus Jeesuse surma, et ka Jeesuse elu avalduks meie ihus. Sest meid, kes me elame, antakse alatasa surma Jeesuse pärast, et ka Jeesuse elu avalduks meie surelikus ihus. Nii on surm tegev meis, elu aga teis. Aga et meil on sellesama usu vaim, millest on kirjutatud: „Ma usun, seepärast ma räägin”, siis meiegi usume ja ka räägime, teades, et see, kes äratas üles Issanda Jeesuse, äratab meidki koos Jeesusega üles ja seab enda ette koos teiega.

Apostel Paulus kasutab selles kirjakohas peaaegu eranditult asesõna „meie“. Kellele see viitab? Apostel Paulusele, kes tavatseb end kirjades „meietada“! Vaid kahel korral esineb asesõna „teie“ ja see viitab Pauluse adressaatidele, Korintose linna kristlastele. Aga see „teie“ viitab ka meile, kes me seda kirjakohta täna kuuleme ja loeme.

Paulus ütleb: „Nii on surm tegev meis, elu aga teis.“ Mida ta sellega mõtleb? Küllap tahab Paulus öelda, et Kristuse surm tõi maailmale elu ja Kristuse jüngrite surm on vahendiks, mille kaudu see elu inimkonna seas levib. Paulus kinnitab meile, et on valmis evangeeliumi eest oma elu andma, selle eest, et evangeeliumi kuuljad, Korintose koguduse liikmed ja ka meie saaksime usklikuks ja elaksime. See on märtri meelsus. Aga kiriku märtrite sõnum on alati vägev ja jääb alatiseks kestma. Vaatame siis, mida on Paulusel meile öelda.

Kõigepealt ütleb ta, et ta on justkui saviastja. Teame, et saviastja on habras, võib kergesti puruneda. Samuti on savi odav materjal. Apostel nimetab end seega hapraks inimeseks, keda iga hetk võib tabada surm ja kelle elu pole suurt midagi väärt. Kas võib väljenduda veel tagasihoidlikumalt?!

Samas meenutab Paulus meile, et selles hapras ja vääritus saviastjas on võrratult suur vägi, Jumala vägi. Nagu ütleb Paulus eelmises salmis enne meie kirjakoha algust: selles saviastjas on hakanud särama Jumal, „et tekiks tunnetuse valgus Jeesuse Kristuse isikus olevast Jumala kirkusest.“

Näeme, kui vähe tähtsust omistab Paulus oma isikule, oma minale ja ihule ning kui palju tähtsust Jumalale, kes on põrmu peale halastanud ja andnud oma väe inimlapse sisse! Kuid just selle Jumala väe pärast on Paulus saanud suureks ja vägevaks inimeseks, kellest on õppida kõigi ajastu kristlastel.

Seejärel ütleb Paulus: „Meid ahistatakse igati“. Teame UT-st, kuidas Paulust kiusati, alandati, peksti ja vangistati tema kuulutuse pärast. Kas meie elus täna on ahistamist? Võib-olla meie elus mitte, kuid teiste maade kristlaste elus on seda küllalt. Nt selle aasta alguse „Vatikani uudistes“ on öeldud, et maailmas on 388 miljonit usklikku, kes kogevad tugevat või äärmuslikku vaenulikkust ja diskrimineerimist. Äärmuslik tagakiusamine on 15 riigis, sh Põhja-Korea, Somaalia, Jeemen ja Süüria. Pauluse sõnad on seega kinnituseks kõigi aegade ja kõigi paikade kristlastele.

Kuidas Paulus siis ahistatuid kinnitab? Ta ütleb: „Me ei ole siiski kitsikuses.“ Miks ahistatav pole kitsikuses? Just sellesama Jumala valguse pärast, mis on hakanud särama Jeesusesse Kristusesse uskuvas inimeses. Meie kirjakoha järel 2Kr 4:16 ütleb Paulus samuti: „Seepärast me ei tüdi, vaid kuigi meie väline inimene kulub, uueneb seesmine inimene ometi päev-päevalt.“ Seesmine inimene uueneb Püha Vaimu töö tõttu usklikus inimeses.

Edasi ütleb Paulus meie kirjakohas: „Me oleme nõutud“. Nõutu on selline, kes ei suuda otsustada, mida teha, kuidas toimida. Oleme viimasel ajal jutlustes kuulnud palju korjandusaktsioonidest 1. sajandi kristlikes kogudustes. Paulus väljendab just sellesamas 2. kirjas korintlastele nõutust enda korraldatud korjandusaktsiooni käekäigu pärast: rahakogumine Jeruusalemma algkoguduse heaks kipub sumbuma koguduseliikmete vaheliste arusaamatuste tõttu.

Võiks öelda, et kui meie aja Eesti kristlased ahistamise pärast usulistel põhjustel reeglina kurta ei saa, siis nõutud on täna paljud. Meenutagem kasvõi Moskva patriarhaadi kiriku saatust Eestis Ukraina-sõja tõttu viimastel aastatel. Või siis õigus- ja liturgiareformi meie enda luterlikus kirikus viimase viie-kuue aasta jooksul.

Kuid Paulus ütleb: „Me oleme nõutud, kuid mitte meeleheitel.“ Miks? Sest Jumala valgus, mis on hakanud särama Jeesusesse Kristusesse uskuvas inimeses, ei lase tal sattuda meeleheitele. Ta ei tea, mida teha, kuid lõpuks teeb siiski midagi. See otsus pole võib-olla parim, kuid see on siiski inimese enda otsus. See südames särav valgus, Püha Vaim aitab inimesel vastu võtta õige otsuse – isegi, kui tema inimlik mõistus kahtleb või on nõutu.

Paulus ütleb: „Meid kiusatakse taga“. See on ahistamisest veel raskem olukord, sest tähendab otsest jälitamist. Meid siin Eestis praegu taga ei kiusata. Ent isegi kui kiusataks, siis julgustaks meid siinne Pauluse sõna: vaatamata sellele pole me hüljatud.

Kuidas siis pole? Aga me pole ju ometi üksi! Meiega on solidaarne kogu maailma kristlaskond. Eelpool oli juttu Pauluse korjandusaktisioonist, mille eesmärk oli pagankristlike koguduste rahaline abi tagakiusatud ja puudustkannatava Jeruusalemma koguduse heaks. Just samamoodi tulevad tagakiusatuile ka tänapäeva maailmas appi teised kristlased, kasvõi oma palvetega.

Oleme kaks korda aastas vahetanud oma Valga praostkonna Kesk-Saksamaa partneritega tervituskirju, mida adresseerime teineteise sinodeile. Võib mõelda, mis neist kirjakestest ikka kasu on: loetakse ette ja kuulajad noogutavad. Kuid need tervituskirjad näitavad vähemalt seda, et me pole – nagu Paulus ütleb – hüljatud, meie peale mõeldakse ja meie eest palvetatakse.

Edasi ütleb Paulus: „Meid rõhutakse maha.“ Siin algtekstis kasutatud verb καταβάλλω tähendab eelkõige 'alla viskama'. Kui käisin 15 aastat tagasi esimest korda Jeruusalemmas, kuulsin pärimust, mille kohaselt apostel Jaakobus vanem hukati nii, et ta heideti Jeruusalemma templi müürit alla. Kuid ülekantud tähenduses võib see tähendada ka vaimset mahasurumist, meie tõekspidamiste keelamist. Martin Luther oma laulus „Üks kindel linn ja vairjupaik“ ütleb neljandas salmis: „Kui võtvad meie käest au, ihu, last ja naist, et mingi igavest! Ei saa nad kasu sest, Ta riik peab meile jääma!“ Inimese vaimne mahasurumine ja tõekspidamiste keelamine on ka auasi: inimene kaotab oma au.

Kuid Paulus julgustab ka siin: „Me ei hukku.“ Kuidas nii? Sest Jumala valgus, mis on hakanud särama Jeesusesse Kristusesse uskuvas inimeses, Püha Vaim, on tugevam kui surm. Ja kui juba seda, siis on ta ka tugevam kui autus.

Paulus võtab need julgustussõnas kokku meie kirjakohta 10. salmis: „Sest meid, kes me elame, antakse alata surma Jeesuse pärast, et ka Jeesuse elu avalduks meie surelikus ihus.“ Niisiis pole niivõrd oluline see meie saviastja, meie ihu ja mina, mis on habras ja vääritu, vaid elu mida see saviastja sisaldab. See elu on igavene.

Meie kirjakohta teises pooles viitab Paulus veel psalmile 116, öeldes, et tal on sellesama usu vaim, millest on kirjutatud: „Ma usun, seepärast ma räägin“. Ps 116:9j öeldakse täpsemalt nii: „Ma loodan ikka käia Issanda ees elavate maal. Mina usun, seepärast ma räägin.“ Paulus kinnitab siin veelkord, nüüd koos VT Laulikuga oma usku Issandasse, kes teeb elavaks. Ja et see kinnitus ei jääks pelgalt VT-likku konteksti, lisab Paulus juurde olulise lause: ta usub Issandas elavakstegemist tänu teadmisele, et see, kes äratas üles Issanda Jeesuse, äratab koos Jeesusega üles tedagi.

Pangem tähele, et Paulus kasutab siin sõna εἶδω 'nägema', mille perfektivorm on οἶδα, mida tõlgitakse 'teadma'. Teadmine on ju midagi sellist, milles me oleme kindlad. Ja kindlad oleme me selles, mida me näeme. Paulusel on teadmine sellest, et ta pääseb ellu. Ta küll ütleb 2Kr 5:7: „...sest me käime usus, mitte nägemises.“ Samas ütleb Hb 11:1: „Usk on ... nähtamatute asjade tõendus.“ Niisiis on usk midagi sama kindlat kui nägemine. Tänu sellele usule-nägemisele-teadmisele on Paulus enesekindel.

Kuid enesekindel inimene võib mõne jaoks mõjuda ebausaldusväärset: ta võib ju ka eksida! Kuid see pole nii Paulusega. Tema enesekindlus ei rajane tema isikul või kogemustel, st tema surelikul saviastjal, vaid sellel, kes on tema sees – valgusel, mis on hakanud särama Jeesusesse Kristusesse uskuvas inimeses.

See on siis see, mida apostel Paulusel on täna meile öelda: võtkem eeskujuks tema elu, tema usk, tema nägemine ja tema teadmine. Elu, mis on täis raskusi, kuid mis ei hävi nende raskuste all. Usk, mille objekti pole küll näha, kuid mis siiski paneb Pauluse kuulutama. Ning usust ja nägemisest tulenev teadmine, mida püüavad kõigutada kahtlused, kuid mis püsib siiski südames särava Jumala valguse, Püha Vaimu toel.

Aamen.